

Raport

z badań ewaluacyjnych *projektu*

„Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście”

Opracował:

Dr Ireneusz Niećko

Chełm, marzec 2016r.

Spis treści:

	Str.
1. Wprowadzenie	3
2. Partycypacja obywatelska w świadomości mieszkańców Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny.....	5
3. Postawy mieszkańców w okresie wprowadzania budżetów obywatelskich	8
4. Opinie o efektach wprowadzania budżetów obywatelskich	11
5. Ocena działań związanych z realizacją projektu „Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście”	15
6. Podsumowanie i wnioski	17
Załącznik 1 - wzór scenariusza wywiadów grupowych (FGI)	
Załącznik 2 - wzory ankiet dla mieszkańców (wersja Krasnystaw i Rejowiec Fabryczny)	
Załącznik 3 - wzór ankiety dla członków Komitetów ds. monitorowania realizacji BP	

1. Wprowadzenie

Przedmiotem projektu „Wprowadzanie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście” było przeprowadzenie działań związanych z realizacją budżetów obywatelskich w dwóch typowych dla obszaru Polski jednostkach samorządu terytorialnego jakimi są małe miasto i gmina wiejska. W ramach tego projektu zrealizowano działania polegające na wsparciu dla partycypacji społecznej w lokalnych społecznościach, takie jak: konsultacje społeczne pomysłów na inwestycje lub wydarzenia, do wykonania w ramach budżetów obywatelskich, oraz działania służące upowszechnieniu samej idei budżetu obywatelskiego (działania informacyjno-promocyjne i edukacyjne). Miały one na celu uświadomienie wartości partycypacji społecznej oraz zachęcenie mieszkańców do udziału w czynnościach związanych z wyłanianiem propozycji zadań do budżetów obywatelskich i ich wyboru do realizacji.

Realizacja projektu została podzielona na 3 etapy. W pierwszym etapie (październik 2014 r. - lipiec 2015 r.) zrealizowano działania przygotowawcze, m.in. konsultacje z władzami samorządowymi, omówiono procedury budżetów, ustalono szczegółów współpracy oraz sposoby komunikowania się. Wstępnym krokiem było powołanie dwóch „Komitetów ds. monitorowania realizacji budżetów partycypacyjnych” (osobno w Krasnymstawie i w gminie Rejowiec Fabryczny). W ich skład weszli przedstawiciele władz samorządowych, radni, mieszkańcy, przedstawiciele lokalnych stowarzyszeń i organizacji. Komitety pełniły funkcje doradczą, kontrolną i oceniającą przebieg realizacji budżetów.

W projekcie duże znaczenie przyznano działaniom promocyjno – informacyjnym, propagującym ideę budżetu obywatelskiego wśród mieszkańców. W tym celu umieszczano w lokalnych mediach materiały wyjaśniające czym jest budżet obywatelski, opracowano i wydano broszurę informującą o jego celach oraz utworzono 2 stron internetowe dotyczące budżetów partycypacyjnych.

W ramach działań edukacyjnych zorganizowano otwarte wykłady i dyskusje panelowe dla mieszkańców. Realizowali je osoby posiadające doświadczenie we wprowadzaniu budżetów obywatelskich w innych miejscowościach. Przyjęto również, że działaniami edukacyjnymi powinna być objęta młodzież szkolna.

Wsparciu dla inicjatyw obywatelskich służyły bezpośrednio konsultacje społeczne z przedstawicielami wybranych grup społecznych i mieszkańcami wyznaczonych obszarów

(wsie, osiedla). W szczególności konsultacje społeczne miały na celu zdefiniowanie problemów i potrzeb społeczności lokalnych, przedyskutowanie dotychczasowych propozycji do budżetu obywatelskiego, sformułowanie nowych propozycji i wstępne ustalenie hierarchii ich ważności. Przeprowadzono 14 konsultacji społecznych - po 7 w obu j.s.t.

W drugim etapie (sierpień - listopad 2015 r.) przeprowadzono w Krasnymstawie i Gminie Rejowiec Fabryczny nabory zgłoszeń propozycji do budżetów obywatelskich, a po ich zweryfikowaniu, przeprowadzono głosowania. W ramach budżetu obywatelskiego zgłaszano zarówno projekty „twarde” jak i „miękkie”.

Badania ewaluacyjne zrealizowano po zakończeniu działań związanych z wprowadzaniem budżetów obywatelskich w Krasnymstawie i Gminie Rejowiec Fabryczny. Ogólnym celem badań ewaluacyjnych było ustalenie efektywności działań związanych z wprowadzaniem budżetów partycypacyjnych (obywatelskich) w Krasnymstawie i w gminie Rejowiec Fabryczny. Miały dać odpowiedź na następujące pytania:

1. Czy nastąpił wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców miasta Krasnystaw oraz gminy Rejowiec Fabryczny dotyczącej partycypacji obywatelskiej?
2. Czy doszło do podniesienie poziomu kapitału społecznego poprzez zaktywizowanie mieszkańców do działań na rzecz dobra publicznego?
3. Czy nastąpił wzrost świadomości korzyści wśród mieszkańców i samorządowców, które niesie ze sobą realizacja budżetu obywatelskiego?
4. Czy związku realizacją budżetu partycypacyjnego doszło do poprawy jakości życia mieszkańców miasta i gminy?
5. Czy związku realizacją budżetu partycypacyjnego nastąpił wzrost zaufania do władzy?
6. Czy nastąpiła integracja społeczności lokalnej?
7. Czy wzrósł wpływ społeczności lokalnej na rozwój lokalny?
8. Czy w związku z realizacją budżetu partycypacyjnego będą dokonywane małe inwestycje na terenie miasta i gminy, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców?
9. Czy dzięki wprowadzeniu budżetu partycypacyjnego uświadomiono mieszkańcom wartość partycypacji społecznej i korzyści z niej płynących?
10. Czy wzrośnie zainteresowanie konsultacjami społecznymi różnorodnych aktów prawnych miasta i gminy?
11. Czy zostanie zawiązana sieć współpracy między różnymi podmiotami w zakresie wdrażania budżetu partycypacyjnego?

12. Czy współpraca między władzami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami zaowocuje również w kolejnych latach?
13. Czy mieszkańcy dowiedzą się o korzyściach związanych z BP i nauczą się sposobów partycypacji w rozwiązywaniu problemów na obszarach swojego zamieszkania?
14. Jaka jest ocena działań związanych z realizacją projektu „Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście”?

Metodologia badania ewaluacyjnego.

W badaniach przeprowadzonych wśród mieszkańców Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny zastosowano dwie metody badawcze: zogniskowane wywiady grupowe (jakościowa metoda badań) i badania ankietowe (ilościowa metoda badań).

W pierwszy etapie zorganizowano 4 sesje grupowe, po 2 w każdej jst. Grupy składały się ze standardowej ilości uczestników (po 8 – 10 osób w każdej grupie). Wywiady przeprowadzono z lokalnymi liderami, przedstawicielami organizacji pozarządowych, samorządów, firm itp.

W drugim etapie wykonano sondaż metodą wywiadów kwestionariuszowych wśród mieszkańców obu jst. na podstawie ankiety zawierającej 20 pytań, na próbach celowych liczących 150 mieszkańców Krasnegostawu i 150 mieszkańców Gminy Rejowiec Fabryczny.

Ponadto przeprowadzono ankietę wśród członków Komitetów ds. monitorowania realizacji budżetów partycypacyjnych z Krasnegostawu i gminy Rejowiec Fabryczny. Członkowie obu Komitetów ocenili działania związane z realizacją projektu „Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście”.

Badania zostały zrealizowane w listopadzie i grudniu 2015 r.

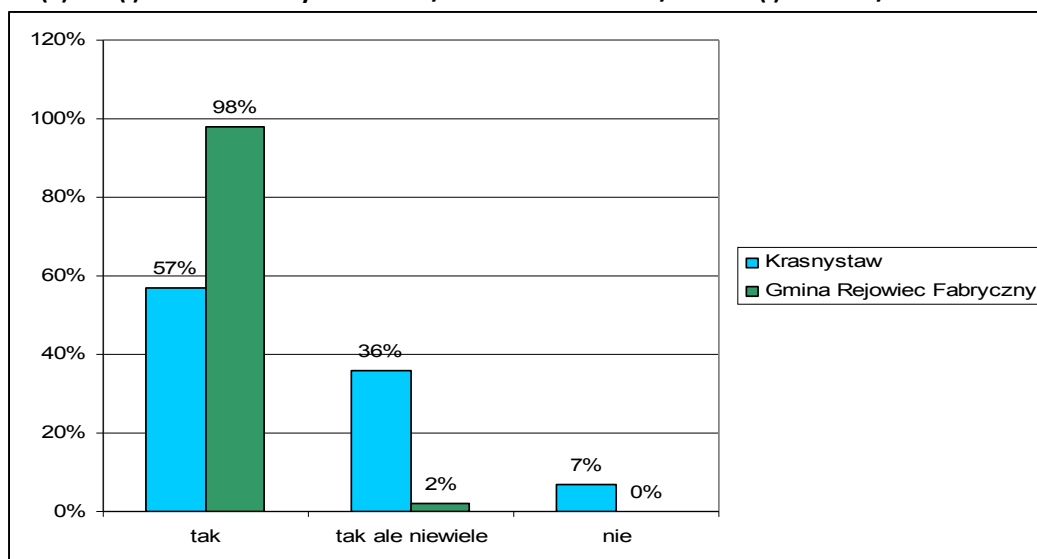
2. Partycypacja obywatelska w świadomości mieszkańców Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny

- Czy nastąpił wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców miasta Krasnystaw oraz Gminy Rejowiec Fabryczny dotyczącej partycypacji obywatelskiej?
- Czy nastąpił wzrost świadomości korzyści wśród mieszkańców i samorządowców, które niesie ze sobą realizacja budżetu obywatelskiego?

- Czy dzięki wprowadzeniu budżetu partycypacyjnego uświadomiono mieszkańcom wartość partycypacji społecznej i korzyści z niej płynących?
- Czy mieszkańcy dowiedzą się o korzyściach związanych z BP i nauczą się sposobów partycypacji w rozwiązywaniu problemów na obszarach swojego zamieszkania?

Wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców Krasnegostawu oraz Gminy Rejowiec Fabryczny dotyczącej partycypacji obywatelskiej następował w związku z różnego typu działaniami związanymi z realizacją projektu, takimi jak: konsultacje społeczne, spotkania edukacyjne i zajęcia na temat partycypacji społecznej w szkołach, w których uczestniczyło 322 osób w Krasnymstawie i 320 osób w Gminie Rejowiec Fabryczny. Ponadto przeprowadzono akcję informacyjną poprzez np. zamieszczanie informacji w prasie oraz wydanie i rozpowszechnienie broszury na temat budżetu partycypacyjnego. Ogólne wnioski na temat wiedzy o budżecie obywatelskim w obu j.s.t. można wyciągnąć na podstawie wyników badań ankietowych. Z ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny wynika, że zdecydowana większość z nich słyszała o budżecie obywatelskim i w przypadku gminy – o budżecie sołectkim, który jest formą budżetu obywatelskiego na wsi. Nieco mniejszą wiedzę na ten temat deklarowali mieszkańcy miasta – 36 % słyszała niewiele o budżecie obywatelskim, jednakże tylko 7% mieszkańców w ogóle nie słyszało o tej formie partycypacji społecznej.

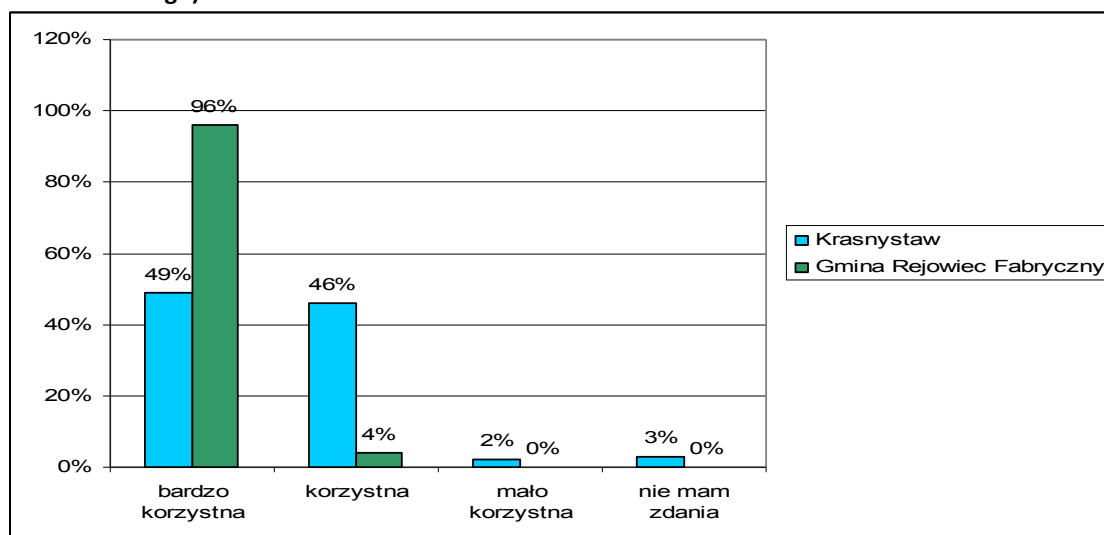
Czy słyszał(a) Pan(i) o budżecie obywatelskim / funduszu sołectkim / w Pana(i) mieście / wsi?

Na podstawie wyników wywiadów grupowych (FGI) można stwierdzić, że istnieje zainteresowanie bezpośrednim uczestnictwem mieszkańców w podejmowaniu decyzji – przez to wzrasta poczucie podmiotowości, „mieszkańcy czują się bardziej potrzebni”. Wiedza i świadomość mieszkańców dotycząca partycypacji obywatelskiej zmieniają się powoli. Istnieją czynniki sprzyjające i bariery w tym zakresie. Do barier należą m.in. „skłonność do rozliczania” na zebraniach wiejskich, brak woli do uczestnictwa w spotkaniach („trzeba ich wyciągać na przymus”), itp. Z drugiej strony wyrażane były opinie przychylne partycypacji obywatelskiej: „ludzie interesują się, chcą mieć wpływ na decyzje, jeśli coś ich bezpośrednio dotyczy”.

Niewątpliwą zaletą budżetu obywatelskiego jest fakt, iż mieszkańcy uczą się tego, w jaki sposób zarządzać środkami publicznymi. Większość zainteresowanych budżetem nie ma jeszcze wyrobionego zdania na temat efektywności wydzielonych środków finansowych („Nie wiemy, czy 500 tysięcy, to duży budżet, czy mały”). W Krasnymstawie niektórzy dyskutanci zauważali, że nie są to duże pieniądze, jednakże byli świadomi tego, że obecnie jest czas na naukę („Na razie, to trzeba zaczynać od małych kroczków żeby się nauczyć”).

Według Pan(i) - na ile korzystna dla mieszkańców miasta / wsi jest realizacja budżetu obywatelskiego (funduszu sołectkiego)?

Zarówno mieszkańcy jak i władze samorządowe są świadome, iż korzystna dla tych społeczności jest forma partycypacji obywatelskiej jaką jest budżet obywatelski. Wprowadzenie tego mechanizmu znalazło poparcie obu stron. Z ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny wynika, że prawie wszyscy

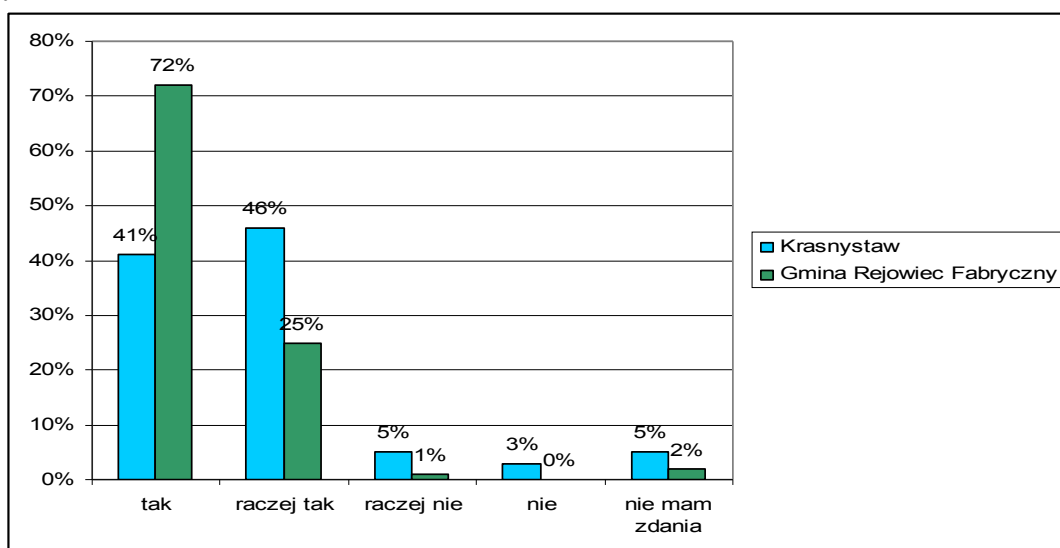
respondenci uznali, że realizacja budżetu obywatelskiego jest bardzo korzystna lub korzystna dla tych społeczności lokalnych, przy czym bardziej zdecydowane opinie wyrażali mieszkańcy wsi.

3. Postawy mieszkańców w okresie wprowadzania budżetów obywatelskich

- Czy doszło do podniesienia poziomu kapitału społecznego poprzez zaktywizowanie mieszkańców do działań na rzecz dobra publicznego?
- Czy związku realizacją budżetu partycypacyjnego nastąpił wzrost zaufania do władzy?
- Czy nastąpiła integracja społeczności lokalnej?
- Czy wzrósł wpływ społeczności lokalnej na rozwój lokalny?

Kapitał społeczny to składnik życia w zorganizowanym społeczeństwie, oznacza jakość wzajemnych relacji społecznych i zaufanie jednostek, które dzięki niemu mogą osiągać więcej korzyści z ekonomicznego i społecznego punktu widzenia (efekt synergii). Jeden z teoretyków tego pojęcia R. Putman wskazuje na decydującą rolę wzajemnego zaufania, które podnosi efektywność pracy grupy społecznej¹. Różne czynniki mogą wpływać na wzrost jakości kapitału społecznego, np. może to być współdecydowanie o sprawach publicznych poprzez realizację budżetu obywatelskiego.

Czy współdecydowanie o tym co dzieje się na wsi/ w mieście wpłynie na wzrost zaufania mieszkańców do siebie?

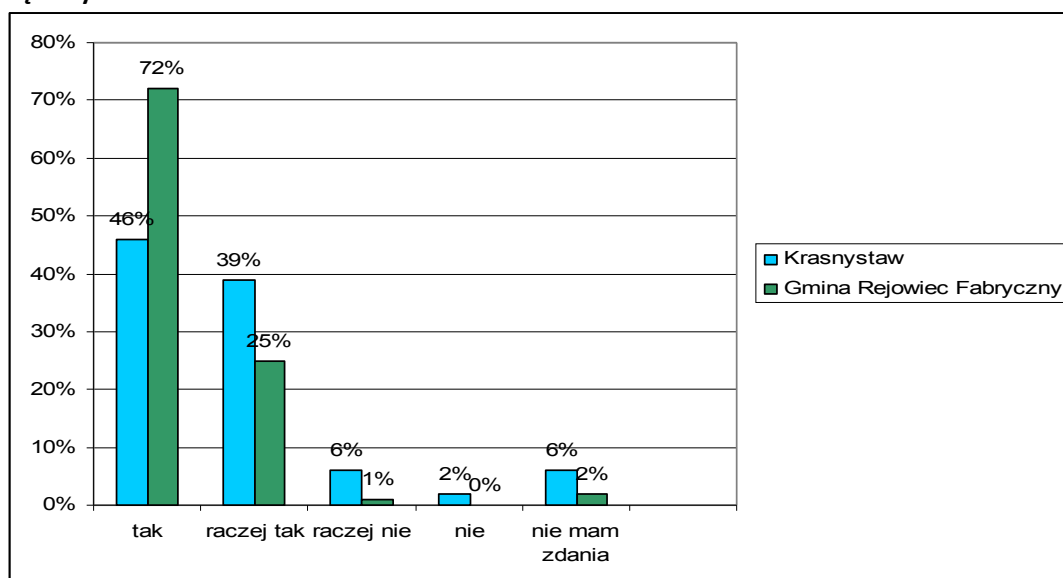

¹ R. Putnam, R. Leonardi, R. Y. Nanetti, Demokracja w działaniu: tradycje obywatelskie we współczesnych Włoszech, Warszawa, 1995, s. 258.

Z opinii mieszkańców Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny wynika, że współdecydowanie o tym co dzieje się w ich miejscach zamieszkania w ramach budżetów obywatelskich wpłynie na wzrost zaufania mieszkańców do siebie. Można przyjąć, że aktywność obywatelska związana z realizacją budżetów obywatelskich przyczynia się do podniesienia kapitału społecznego w społecznościach lokalnych, takich jak Krasnystaw i gmina Rejowiec Fabryczny.

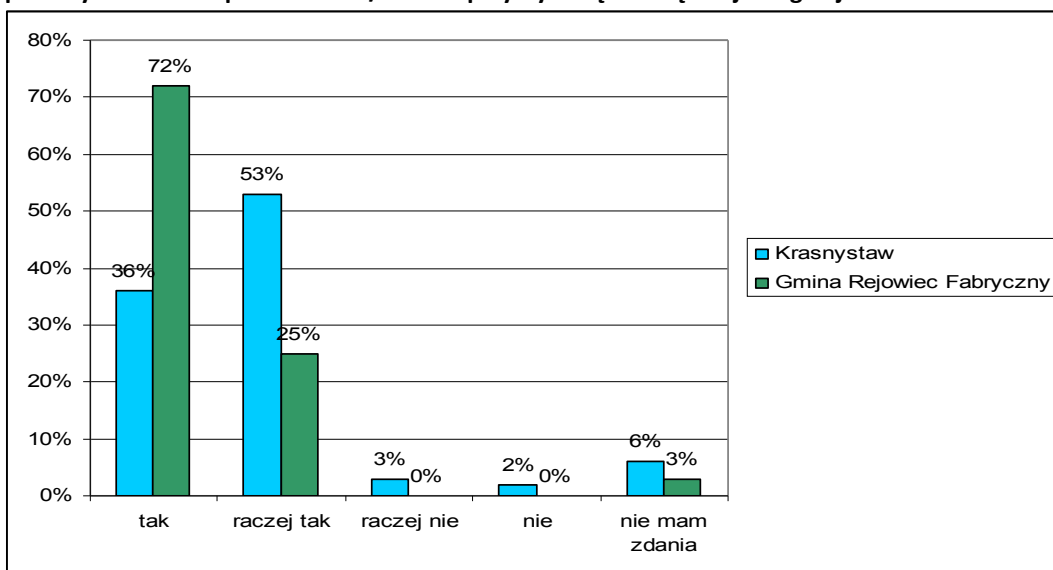
Ważnym aspektem demokracji na szczeblu lokalnym, który wiąże się ściśle z rozwojem aktywności obywatelskiej jest zaufanie do władz samorządowych. Zaufanie to tworzy się m.in. poprzez przejrzystość decyzji lokalnych władz, dobrą komunikację na linii „samorząd – mieszkańcy”, ale także poprzez współdecydowanie o sprawach lokalnych charakterystyczne dla partycypacji obywatelskiej. Z badań wynika, że współdecydowanie o tych sprawach w ramach realizacji budżetów obywatelskich wpłynęło na kształtowanie się postaw charakteryzujących się zaufaniem mieszkańców Krasnegostawu i gminy Rejowiec Fabryczny do władz samorządowych. Wzrost zaufania do władz samorządowych zadeklarowała zdecydowana większość ankietowanych, przy czym bardziej zdecydowanych odpowiedzi udzielali mieszkańcy wsi.

Czy współdecydowanie o tym co dzieje się na wsi / w mieście wpłynie wzrost zaufania do władz samorządowych?

Współdecydowanie jest formą zbiorowego działania charakterystyczną dla demokracji bezpośredniej. We współczesnych systemach społecznych jest coraz popularniejsza. Budżet obywatelski stał się nowym wymiarem tego współdecydowania, co przy okazji przyczynia się do innych pozytywnych skutków, jakim jest np. większa integracja lokalnych środowisk. Według zdecydowanej większości respondentów współdecydowanie o sprawach lokalnych przyczyni się do większej integracji mieszkańców. Aż 75% ankietowanych z Gminy Rejowiec Fabryczny było tego zdania. Jedynie niewielki odsetek respondentów udzielił negatywnej odpowiedzi lub nie potrafili oni odpowiedzieć na to pytanie.

Czy współdecydowanie o sprawach wsi / miasta przyczyni się do większej integracji mieszkańców?

Na pytanie, czy wzrósł wpływ społeczności lokalnej na rozwój lokalny, można dać pozytywną odpowiedź. Różne były formy zaangażowania mieszkańców w budżet obywatelski w Krasnymstawie i budżet sołecki w Gminie Rejowiec Fabryczny. Wyraźnie było widać zaangażowanie wielu osób (głównie liderów lokalnych) i lokalnych grup (stowarzyszenia, koła gospodyń wiejskich, klub seniora, organizacje sportowe, itp.) np. w konsultacjach społecznych, gdzie wyłoniono szereg pomysłów na zadania do realizacji w ramach budżetów. W Krasnymstawie udział w głosowaniu wzięło 2607 osób, które oddały 2456 ważnych głosów (151 nieważnych). Zważywszy na wielkość miasta jest to dosyć duża liczba mieszkańców.

W sierpniu i we wrześniu 2015 r. w każdej wsi odbyły się zebrania wiejskie gdzie – zgodnie z ustawą o funduszu sołeckim – sformułowano przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na obszarze sołectw w roku 2016 i odbyły się głosowania nad tymi propozycjami.

Zostały one zawarte w postaci wniosków przedsięwzięć do realizacji wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem. W sumie we wszystkich sołectwach w głosowaniu wzięło udział 268 osób.

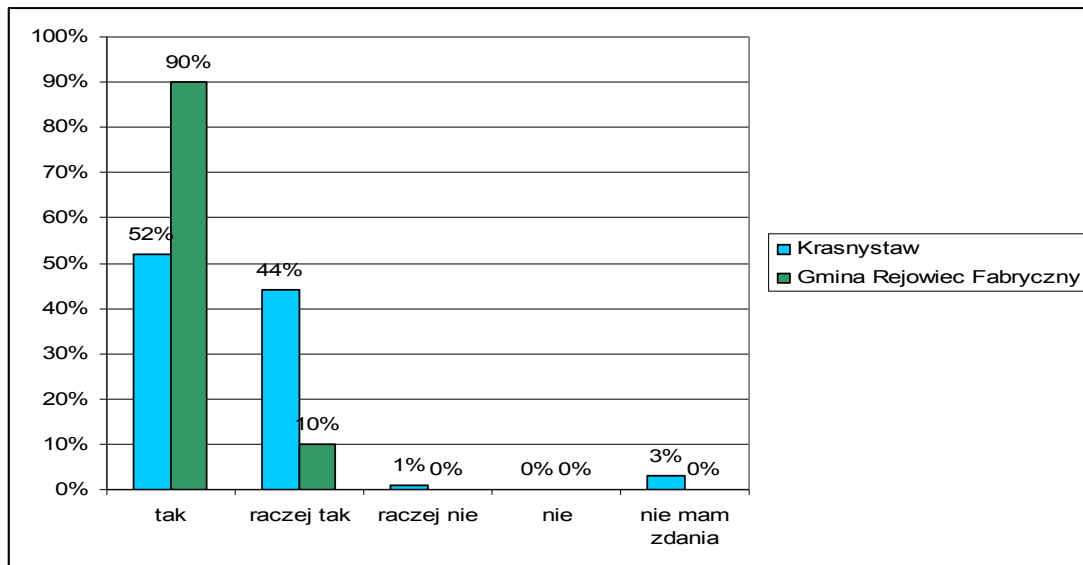
4. Opinie o efektach wprowadzania budżetów obywatelskich

- Czy związku realizacją budżetu partycypacyjnego doszło do poprawy jakości życia mieszkańców miasta i gminy?
- Czy w związku z realizacją budżetu partycypacyjnego będą dokonywane małe inwestycje na terenie miasta i gminy, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców?
- Czy wzrośnie zainteresowanie konsultacjami społecznymi różnorodnych aktów prawnych miasta i gminy?

Pojęcie jakości życia posiada różne wymiary. W literaturze naukowej jakość życia często ujmuje się w wymiarze indywidualnym, subiektywnym np. jako satysfakcję z życia i poczucie szczęścia (Dalkey, Rourke). Na jakość życia składają się również warunki zewnętrzne, jak: otoczenie społeczne (sąsiedzi, znajomi), ale także standard życia w danym miejscu, na co ma wpływ m.in. jakość infrastruktury. Według Campbella na jakość życia składa się stopień zaspokojenia w określonych dziedzinach życia: małżeństwo, życie rodzinne, zdrowie, sąsiedzi, znajomi, zajęcia domowe, praca zawodowa, życie w danym kraju, miejsce zamieszkania, czas wolny, warunki mieszkaniowe, wykształcenie i standard życia². Wpływ realizacji budżetu obywatelskiego na jakość życia mieszkańców Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny może wiązać się głównie z poprawą jakości infrastruktury (realizacja projektów twardych) i podniesieniem jakości relacji społecznych związanych z realizacją różnych działań „miękkich, czyli np. wydarzeń towarzyskich, kulturalnych i integracyjnych. Mieszkańcy zauważają związek między realizacją działań w ramach budżetów obywatelskich z poprawą jakości życia mieszkańców. Według zdecydowanej większości respondentów w związku z realizacją budżetu obywatelskiego (funduszu sołeckiego) będą dokonywane małe inwestycje na terenie miasta / wsi, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców.

² Ewa Papuć, Jakość życia - definicje i sposoby jej ujmowania, Curr Probl Psychiatri 2011; 12(2), s. 142.

Czy w związku z realizacją budżetu obywatelskiego (funduszu sołeckiego) będą dokonywane małe inwestycje na terenie miasta / wsi, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców?

W wyniku przeprowadzonych głosowań nad propozycjami mieszkańców wybrano w obu j.s.t. do realizacji w roku 2016 następujące, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców. W Krasnymstawie ogółem zgłoszono 18 przedsięwzięć. Nie wszystkie propozycje ostatecznie znalazły się na liście do głosowania. Po ich weryfikacji na liście do głosowania znalazło się 13 zgłoszeń. Do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego zostało wybranych 7 zadań:

- budowa nowoczesnego placu zabaw dla dzieci wraz z małym skwerkiem ogólnodostępnym dla mieszkańców na Osiedlu Rońsko”;
- budowa chodnika na ulicy Zawieprze od mostu w kierunku oczyszczalni ścieków”;
- budowa siłowni zewnętrznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych wraz z ułożeniem odpowiedniej nawierzchni i ogrodzeniem w Centrum Sportowo Rekreacyjnym w Krasnymstawie;
- budowa kanalizacji deszczowej w dolnym odcinku drogi do wysypiska u zbiegu z ulicą Krakowskie przedmieście;
- budowa chodnika na ulicy Poniatowskiego od skrzyżowania z ulicą Okrzei do skrzyżowania z ulicą Królowej Jadwigi;
- budowa i wyposażenie nowoczesnego placu zabaw dla dzieci z miejscami do odpoczynku i rekreacji dla dorosłych na ulicy Szarych Szeregów;
- organizacja III Krasnostawskiej Senioriady 2016”.

Z kolei w Gminie Rejowiec Fabryczny w 15 sołectwach wybrano 56 zadań. Przeważnie wybierano przedsięwzięcia charakteryzujące się niskimi kosztami, wśród nich dominowały zakupy wyposażenia świetlic wiejskich, koszty ich utrzymania, doposażenie placów zabaw, drobne zakupy takie jak: zakup dresów dla drużyny piłkarskiej. Znaczna część zadań dotyczyła wykonania infrastruktury wiejskiej, np. ułożenie fragmentu chodnika, wykonie ogrodzeń, inwestycje w drogi wiejskie. Nie zabrakło również „projektów miękkich” takich jak: organizacja festynów, pikników rodzinnych, organizacja spotkania rencistów i emerytów.

Kolejną analizowaną kwestią jest zainteresowanie konsultacjami społecznymi. Konsultacje społeczne mogą być obowiązkowe, gdy wynikają z przepisów ustaw lub nieobowiązkowe, gdy władze samorządowe same dostrzegają potrzebę uzyskania opinii, stanowiska lub propozycji od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkną, bezpośrednio lub pośrednio, skutki proponowanych przez administrację działań.

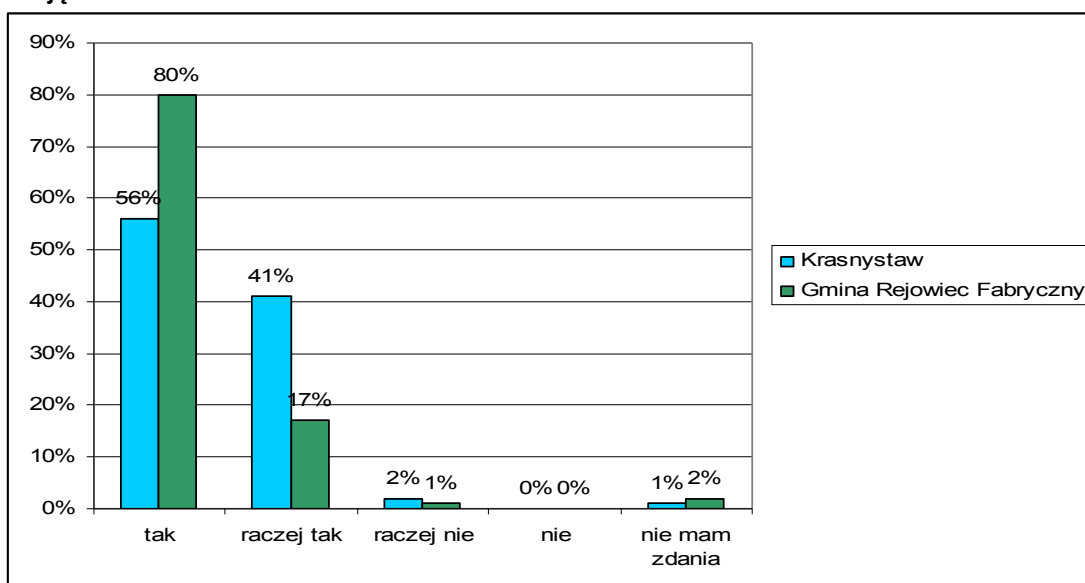
Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych (ich zmiany lub uchwalania nowych), inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Podstawą do przeprowadzenia konsultacji społecznych w samorządzie są przepisy ustaw o:

- samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku
- samorządzie powiatowym z 5 czerwca 1998 roku
- samorządzie wojewódzkim z 5 czerwca 1998 roku.
- działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 24 kwietnia 2003 roku³.

Zdaniem większości ankietowanych mieszkańców Krasnegostawu i gminy Rejowiec Fabryczny władze samorządowe powinny konsultować z nimi różne akty prawne i inwestycje, które zamierzają zrealizować. Zdecydowanie tak twierdziło 80% mieszkańców gminy Rejowiec Fabryczny i 56% mieszkańców Krasnegostawu. Tylko niewielkie odsetki respondentów wyraziło opinie przeciwne lub nie mieli oni zdania na ten temat.

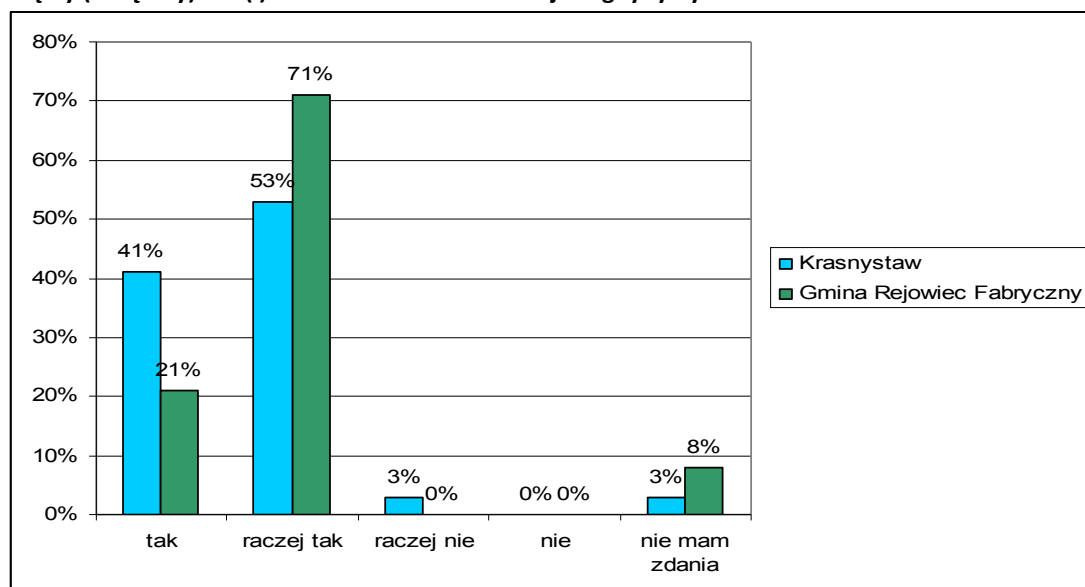
³ <http://poradnik.ngo.pl/konsultacje> (z dn. 20. 02. 2016r.).

Czy władze miasta / gminy powinny konsultować mieszkańcami różne akty prawne i inwestycje, które zamierzają zrealizować?

Deklarowane zainteresowanie udziałem w konsultacjach lokalnych aktów prawnych i inwestycji realizowanych przez władze samorządowe przez mieszkańców Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny jest duże. Większość respondentów twierdziła, że wzięłaby lub raczej wzięłaby w nich udział.

Czy wzięłby (wzięłaby) Pan(i) udział w takich konsultacjach gdyby była taka możliwość?

5. Ocena działań związanych z realizacją projektu „Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście” i prognoza dot. współpracy środowisk w przyszłości

- Jaka jest ocena działań związanych z realizacją projektu „Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście”? (Komitety ds. monitorowania realizacji budżetu partycypacyjnego)
- Czy współpraca między władzami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami zaowocuje również w kolejnych latach?
- Czy zostanie zawiązana sieć współpracy między różnymi podmiotami w zakresie wdrażania budżetu partycypacyjnego?

Narzędziem oceny działań związanych z realizacją projektu „Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście” jest opinia członków Komitetów ds. monitorowania realizacji budżetów partycypacyjnych z Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny. Wszyscy pozytywnie odnieśli się do realizowanych działań w ramach projektu i w ramach procedur budżetów obywatelskich. Przeważnie dobrze i bardzo dobrze ocenili oni przebieg posiedzeń danego Komitetu ds. monitorowania realizacji budżetu obywatelskiego. Również najczęściej dobrze ocenili działania promocyjno-informacyjne i edukacyjne prowadzone w ramach projektu, na które składały się m.in. ulotki, plakaty, informacje w prasie, pogadanki z młodzieżą szkolną na temat partycypacji społecznej i inne. Pozytywnie oceniono strony internetowe budżetu obywatelskiego, w pojedynczych przypadkach oceniono je jako przeciętne. Dobrze i bardzo dobrze oceniono przebieg konsultacji społecznych, na których dyskutowano o potrzebach lokalnej społeczności i wyłaniano pomysłów na przedsięwzięcia do zrealizowania w ramach budżetów. Podobnie pozytywnie oceniono procedury weryfikacji projektów obywatelskich i głosowanie nad propozycjami do budżetu w Krasnymstawie i Gminie Rejowiec Fabryczny. Członkowie obu Komitetów oceniali w podobny, pozytywny sposób.

Ocena działań związanych z realizacją projektu „Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście” (K – Krasnystaw; R – Gmina Rejowiec Fabryczny)

Wyszczególnienie	bardzo dobrze		dobrze		przeciętnie		źle		bardzo źle	
	K	R	K	R	K	R	K	R	K	R
Przebieg posiedzeń Komitetu ds. monitorowania realizacji budżetu obywatelskiego	6	6	9	9	0	0	0	0	0	0
Działania promocyjno-informacyjne	5	6	10	7	0	2	0	0	0	0
Działania edukacyjne	6	13	9	1	0	0	0	0	0	0
Strona internetowa budżetu obywatelskiego	5	7	9	7	1	1	0	0	0	0
Przebieg konsultacji społecznych	6	6	9	9	0	0	0	0	0	0
Weryfikacja projektów obywatelskich	5	6	10	9	0	0	0	0	0	0
Głosowanie nad propozycjami do budżetu	5	9	10	5	0	1	0	0	0	0

* W dwóch przypadkach suma nie równa się 15 w związku z brakami odpowiedzi.

W skład każdego z Komitetów weszło 15 członków. Byli to m.in. przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych, radni, sołtysi, dyrektorzy szkół, przedstawiciel instytucji pomocy społecznej, policji, gminnego środka kultury itd. Reprezentowali oni różne środowiska i grupy interesów. Na posiedzeniach Komitetów nie tylko omawiano bieżące działania realizowane w ramach projektu ale także ścierały się opinie dotyczące problemów lokalnych. Według prawie wszystkich członków obu Komitetów takie ciało jak Komitet ds. monitorowania realizacji budżetów partycypacyjnych powinien funkcjonować przy realizacji kolejnych edycji budżetów (jedynie w Krasnymstawie jeden członek Komitetu nie udzielił na to pytanie odpowiedzi).

Członkowie Komitetów spotykali się co pewien czas, Komitety stały się miejscem spotkań i wymiany opinii między różnymi środowiskami, co spowodowało, że została zawiązana sieć współpracy między różnymi podmiotami w zakresie wdrażania budżetu partycypacyjnego. Zatem przyszły model funkcjonowania Komitetu powinien być formą współpracy między władzami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami.

Członkowie Komitetów zgodnie wyrazili potrzebę istnienia określonej formy współpracy różnych środowisk w celu realizacji budżetów obywatelskich, natomiast część uczestników zogniskowanych wywiadów grupowych wyraziła również sceptycyzm w tej kwestii wskazując na przewagę wśród mieszkańców postaw egoistycznych, niechęci do angażowania się w sprawy ogółu, interesowność, itp. które mogą być przeszkodą dla współpracy w przyszłości.

6. Podsumowanie i wnioski

- Wyniki badań ankietowych wśród mieszkańców Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny pokazują, że zdecydowana większość z nich słyszała o budżecie obywatelskim i – w przypadku gminy – o budżecie sołectkim, który jest formą budżetu obywatelskiego na wsi.
- Świadomość mieszkańców dotycząca partycypacji obywatelskiej zmienia się powoli. Istnieją czynniki sprzyjające i bariery w tym zakresie. Do barier należą m.in. „skłonność do rozliczania” na zebraniach wiejskich, brak woli do uczestnictwa w spotkaniach („trzeba ich wyciągać na przymus”), itp. Z drugiej strony wyrażane były opinie przychylne partycypacji obywatelskiej: „ludzie interesują się, chcą mieć wpływ na decyzje, jeśli coś ich bezpośrednio dotyczy”.
- Zaletą budżetów obywatelskich jest fakt, iż mieszkańcy uczą się tego, w jaki sposób zarządzać środkami publicznymi. Większość zainteresowanych budżetem nie ma jeszcze wyrobionego zdania na temat efektywności wydzielonych środków finansowych.
- Prawie wszyscy ankietowani mieszkańcy uznali, że realizacja budżetu obywatelskiego jest bardzo korzystna lub korzystna dla badanych społeczności lokalnych, przy czym bardziej zdecydowane opinie wyrażali mieszkańcy wsi.
- Aktywność obywatelska związana z realizacją budżetów obywatelskich przyczynia się do podniesienia kapitału społecznego w społecznościach lokalnych, takich jak Krasnystaw i gmina Rejowiec Fabryczny.
- Z badań wynika, że współdecydowanie o sprawach lokalnych w ramach realizacji budżetów obywatelskich wpłynęło na kształtowanie się postaw charakteryzujących się

zaufaniem mieszkańców Krasnegostawu i gminy Rejowiec Fabryczny do władz samorządowych.

- Według zdecydowanej większości respondentów współdecydowanie o sprawach lokalnych przyczyni się do większej integracji mieszkańców.
- W związku z realizacją budżetów obywatelskich wzrósł wpływ społeczności lokalnej na rozwój lokalny. Wyraźnie było widać zaangażowanie wielu osób (głównie liderów lokalnych) i lokalnych grup (stowarzyszenia, koła gospodyń wiejskich, klub seniora, organizacje sportowe, itp.) np. w konsultacjach społecznych, gdzie wyłoniono szereg pomysłów na zadania do realizacji w ramach budżetów. W Krasnymstawie udział w głosowaniu wzięło 2607 osób. W Gminie Rejowiec Fabryczny we wszystkich sołectwach w głosowaniu wzięło udział 268 osób.
- Mieszkańcy zauważają związek między realizacją działań w ramach budżetów obywatelskich z poprawą jakości życia mieszkańców. Według zdecydowanej większości respondentów w związku z realizacją budżetu obywatelskiego (funduszu sołectkiego) będą dokonywane małe inwestycje na terenie miasta / wsi, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców.
- Deklarowane zainteresowanie udziałem w konsultacjach lokalnych aktów prawnych i inwestycji realizowanych przez władze samorządowe przez mieszkańców Krasnegostawu i Gminy Rejowiec Fabryczny jest duże. Większość respondentów twierdziła, że wzięłaby lub raczej wzięłaby w nich udział.
- Wszyscy członkowie Komitetów ds. monitorowania realizacji budżetów obywatelskich pozytywnie odnieśli się do realizowanych działań w ramach projektu „Wprowadzanie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście” i w ramach procedur budżetów obywatelskich. Przeważnie dobrze i bardzo dobrze ocenili działania promocyjno-informacyjne i edukacyjne, strony internetowe budżetów obywatelskich, przebieg konsultacji społecznych, procedury weryfikacji projektów obywatelskich i głosowanie nad propozycjami do budżetów w Krasnymstawie i Gminie Rejowiec Fabryczny.
- Według prawie wszystkich członków obu Komitetów takie ciało jak Komitet ds. monitorowania realizacji budżetów partycypacyjnych powinien funkcjonować przy realizacji kolejnych edycji budżetów.

- Komitety stały się miejscem spotkań i wymiany opinii między różnymi środowiskami, co spowodowało, że została zawiązana sieć współpracy między różnymi podmiotami w zakresie wdrażania budżetów partycypacyjnych.

Załącznik 1 - wzór scenariusza wywiadów grupowych (FGI)

Scenariusz grup dyskusyjnych (FGI)

Krasnystaw /Gmina Rejowiec Fabryczny

Projekt: Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście

Wprowadzenie

„Nie ma złych ani dobrych odpowiedzi, każda opinia jest ważna jeśli jest zgodna z tym, co o danej kwestii Państwo myślą”

Partycypacja społeczna - ogólnie

- Jak ważny dla mieszkańców jest udział w decydowaniu, o tym co dzieje się w ich mieście / wsi? Dlaczego?
- Co ich motywuje do aktywności w sprawach publicznych?
- A co ich zniechęca?
- Jak można ocenić aktywność mieszkańców Krasnystawu / gminy Rejowiec społeczny w zakresie angażowania się w sprawy publiczne? [chętnie / niechętnie angażują się – dlaczego?]

Wiedza dotycząca partycypacji społecznej

- Czy w związku z realizacją budżetu obywatelskiego / funduszu sołectkiego następuje wzrost wiedzy dotyczącej partycypacji społecznej wśród mieszkańców miasta Krasnystaw / gminy Rejowiec Fabryczny? [Tak / Nie – dlaczego?]
- Czy dzięki wprowadzeniu budżetu obywatelskiego / funduszu sołectkiego wzrasta świadomość mieszkańców na temat wartości partycypacji społecznej? [Tak / Nie – uzasadnić]

Świadomość korzyści wynikających z partycypacji społecznej

- Czy mieszkańcy widzą korzyści, które niesie ze sobą budżet obywatelski / fundusz sołectki?
- Jakie korzyści niesie ze sobą budżet obywatelski / fundusz sołectki?
- A czy samorządowcy widzą korzyści, które niesie ze sobą budżet obywatelski / fundusz sołectki?
- Czy wzrośnie zainteresowanie samorządowców konsultacjami społecznymi różnorodnych aktów prawnych miasta i gminy? [Tak / Nie – uzasadnić]

Efekty realizacji projektu

- Na ile realizacja budżetu obywatelskiego / funduszu sołectkiego wpłynie na:
 - integrację społeczności lokalnej
 - podniesienie poziomu kapitału społecznego
 - poprawę jakości życia mieszkańców

- wzrost zaufania do władzy?
- Czy zostanie zawiązana sieć współpracy między różnymi podmiotami w zakresie wdrażania obywatelskiego / funduszu sołectkiego w przyszłości? (władze samorządowe - organizacje pozarządowe - lokalni liderzy) [Tak / Nie – uzasadnić]
- Na ile mieszkańcy nauczą się sposobów partycypacji w rozwiązywaniu problemów na obszarach swojego zamieszkania?

Załącznik 2 - wzory ankiet dla mieszkańców (wersja Rejowiec Fabryczny)

ANKIETA		
<p>Apel: Na przełomie września i października w Krasnymstawie odbywało się głosowanie nad projektami zaproponowanymi przez mieszkańców, w ramach Budżetu Obywatelskiego. W związku z tym proszę o odpowiedź na kilka pytań, które się z tym wiążą. Niniejsza ankieta jest anonimowa, a jej wyniki zostaną opracowane statystycznie. Prosimy o zaznaczenie znakiem x w odpowiednim okienku.</p>		
1. Czy mieszka Pan(i) w Krasnymstawie?	☐ Tak ☐ Nie [zakończyć wywiad]	(V1) 1 2
2. Płeć	☐ Mężczyzna ☐ Kobieta	(V2) 1 2
3. Wiek	☐ Do 17 lat [zakończyć wywiad] ☐ 18 – 30 lat ☐ 31 – 45 lat ☐ 46 – 60 lat ☐ Powyżej 60 lat	(V3) 1 2 3 4 5
4. Wykształcenie	☐ Wyższe ☐ Średnie i pomaturalne ☐ Zasadnicze zawodowe ☐ Podstawowe i gimnazjalne	(v4) 1 2 3 4
Pytania	Odpowiedzi	
5. Czy słyisał(a) Pan(i) o Budżecie Obywatelskim w Krasnymstawie?	☐ Tak ☐ Tak, ale niewiele ☐ Nie, nic o tym nie słyisał(em)	(v5) 1 2 3
6. A czy wziął Pan(i) udział w głosowaniu nad projektami mieszkańców w ramach Budżetu Obywatelskiego?	☐ Tak ☐ Nie	(v6) 1 2
7. Czy mieszkańcy miasta powinni współdecydować o tym co dzieje się w ich mieście?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie mam zadania	(v7) 1 2 3 4 5
8. Jak Pan(i) uważa, czy dobrą rzeczą jest umożliwienie mieszkańcom miasta składanie swych propozycji inwestycji albo innych przedsięwzięć (np. budowa placu zabaw lub organizacja festynu), które następnie po ich przegłosowaniu przez mieszkańców są realizowane przez władze miasta?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie mam zadania	(v8) 1 2 3 4 5
9. Czy według Pan(i) udział mieszkańców we współdecydowaniu o tym co dzieje się w mieście, w ramach Budżetu Obywatelskiego wpłynie na wzrost aktywności społecznej mieszkańców?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v9) 1 2 3 4 5
10. A czy współdecydowanie o tym co dzieje się w mieście wpłynie wzrost zaufania do władz samorządowych?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v10) 1 2 3 4 5

11. Jak Pan(i) uważa, czy współdecydowanie o tym co dzieje się w mieście wpłynie wzrost zaufania mieszkańców do siebie?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v11)1 2 3 4 5
12. Czy w związku z realizacją Budżetu Obywatelskiego będą dokonywane małe inwestycje na terenie miasta, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v12)1 2 3 4 5
13. Według Pan(i) - na ile korzystna dla mieszkańców Krasnegostawu jest realizacja Budżetu Obywatelskiego?	☐ Bardzo korzystna ☐ Korzystna ☐ Mało korzystna ☐ Nie mam zadania	(v13)1 2 3 4
14. Czy współdecydowanie o sprawach miasta przyczyni się do większej integracji mieszkańców?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v14)1 2 3 4 5
15. Czy władze miasta powinny konsultować z mieszkańcami różne akty prawne i inwestycje, które zamierzają dokonać w mieście?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie mam zadania	(v15)1 2 3 4 5
16. Czy wzięłby (wzięłaby) Pan(i) udział w takich konsultacjach gdyby była taka możliwość?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v16)1 2 3 4 5
17. Czy w przyszłości powinien być realizowany Budżet Obywatelski polegający na decydowaniu przez mieszkańców o inwestycjach i wydarzeniach dziejących się w Krasnymstawie?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie mam zadania	(v17)1 2 3 4 5
18. Jak Pan(i) sądzi, czy w następnym roku zgłosi Pan(i) jakąś swoją propozycję do Budżetu Obywatelskiego?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v18)1 2 3 4 5
19. A czy w następnym roku weźmie Pan(i) udział w głosowaniu nad propozycjami zgłoszonymi przez mieszkańców Krasnegostawu do Budżetu Obywatelskiego?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v19)1 2 3 4 5
20. Co według Pana(i) należałoby poprawić przy wprowadzaniu następnego Budżetu Obywatelskiego w roku 2016?	(v20)

(wersja Rejowiec Fabryczny)

ANKIETA		
Apel: Na przełomie września i października w Gminie Rejowiec Fabryczny odbywały się głosowania nad projektami zaproponowanymi przez mieszkańców, w ramach Funduszu Sołeckiego (Budżetu Obywatelskiego). W związku z tym proszę o odpowiedź na kilka pytań, które się z tym wiążą. Niniejsza ankieta jest anonimowa, a jej wyniki zostaną opracowane statystycznie. Prosimy o zaznaczenie znakiem x w odpowiednim okienku.		
1. Czy mieszka Pan(i) w Gminie Rejowiec Fabryczny?	☐ Tak ☐ Nie [zakończyć wywiad]	(V1) 1 2
2. Płeć	☐ Mężczyzna ☐ Kobieta	(V2) 1 2
3. Wiek	☐ Do 17 lat [zakończyć wywiad] ☐ 18 – 30 lat ☐ 31 – 45 lat ☐ 46 – 60 lat ☐ Powyżej 60 lat	(V3) 1 2 3 4 5
4. Wykształcenie	☐ Wyższe ☐ Średnie i pomaturalne ☐ Zasadnicze zawodowe ☐ Podstawowe i gimnazjalne	(v4) 1 2 3 4
Pytania		Odpowiedzi
5. Czy słyszał(a) Pan(i) o funduszu sołeckim (który jest formą Budżetu Obywatelskiego) w Pana(i) wsi?	☐ Tak ☐ Tak, ale niewiele ☐ Nie, nic o tym nie słyszałem(łam)	(v5) 1 2 3
6. A czy wziął Pan(i) udział w głosowaniu nad projektami w ramach funduszu sołeckiego?	☐ Tak ☐ Nie	(v6) 1 2
7. Czy mieszkańcy wsi powinni współdecydować o tym co dzieje się w ich wsi?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie mam zadania	(v7) 1 2 3 4 5
8. Jak Pan(i) uważa, czy dobrą rzeczą jest umożliwienie mieszkańcom wsi składanie swoich propozycji inwestycji albo innych przedsięwzięć (np. budowa placu zabaw lub organizacja festynu), które następnie po ich przegłosowaniu przez mieszkańców są realizowane przez władze gminy?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie mam zadania	(v8) 1 2 3 4 5
9. Czy według Pan(i) udział mieszkańców we współdecydowaniu o tym co dzieje się na wsi, w ramach funduszu sołeckiego (Budżet Obywatelski) wpłynie na wzrost aktywności społecznej mieszkańców?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v9) 1 2 3 4 5
10. A czy współdecydowanie o tym co dzieje się na wsi wpłynie wzrost zaufania do władz samorządowych?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v10) 1 2 3 4 5

11. Jak Pan(i) uważa, czy współdecydowanie o tym co dzieje się na wsi wpłynie na wzrost zaufania mieszkańców do siebie?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v11)1 2 3 4 5
12. Czy w związku z realizacją funduszu sołeckiego (Budżetu Obywatelskiego) będą dokonywane małe inwestycje na terenie wsi, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v12)1 2 3 4 5
13. Według Pan(i) - na ile korzystna dla mieszkańców wsi jest realizacja funduszu sołeckiego (Budżetu Obywatelskiego)?	☐ Bardzo korzystna ☐ Korzystna ☐ Mało korzystna ☐ Nie mam zadania	(v13)1 2 3 4
14. Czy współdecydowanie o sprawach wsi przyczyni się do większej integracji mieszkańców?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v14)1 2 3 4 5
15. Czy władze gminy powinny konsultować z jej mieszkańcami różne akty prawne i inwestycje, które zamierzają dokonać na wsi?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie mam zadania	(v15)1 2 3 4 5
16. Czy wzięłby (wzięłaby) Pan(i) udział w takich konsultacjach gdyby była taka możliwość?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v16)1 2 3 4 5
17. Czy w przyszłości powinien być realizowany fundusz sołecki (Budżet Obywatelski) polegający na decydowaniu przez mieszkańców o inwestycjach i wydarzeniach dziejących się na wsi?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie mam zadania	(v17)1 2 3 4 5
18. Jak Pan(i) sądzi, czy w następnym roku zgłosi Pan(i) jakąś swoją propozycję do funduszu sołeckiego (Budżetu Obywatelskiego)?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v18)1 2 3 4 5
19. A czy w następnym roku weźmie Pan(i) udział w głosowaniu nad propozycjami zgłoszonymi przez mieszkańców Pana(i) wsi do funduszu sołeckiego (Budżetu Obywatelskiego)?	☐ Tak ☐ Raczej tak ☐ Raczej nie ☐ Nie ☐ Nie wiem	(v19)1 2 3 4 5
20. Co według Pana(i) należałoby poprawić przy wprowadzaniu następnego funduszu sołeckiego (Budżetu Obywatelskiego) w roku 2016?	(v20)

Załącznik 3 - wzór ankiety dla członków Komitetów ds. monitorowania realizacji BP

ANKIETA		
Apel: Prosimy o odpowiedź na kilka pytań, które się wiążą z realizacją projektu „Wprowadzanie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście”. Niniejsza ankieta jest anonimowa, a jej wyniki zostaną opracowane statystycznie.		
1. Jak Pan(i) ocenia przebieg posiedzeń Komitetu ds. monitorowania realizacji budżetu?	☐ Bardzo dobrze ☐ Dobrze ☐ Przeciętnie ☐ Źle ☐ Bardzo źle	(V1) 1 2 3 4 5
2. Jak Pan(i) ocenia działania promocyjno-informacyjne zrealizowane w ramach projektu „Wprowadzanie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście”?	☐ Bardzo dobrze ☐ Dobrze ☐ Przeciętnie ☐ Źle ☐ Bardzo źle	(V2) 1 2 3 4 5
3. Jak Pan(i) ocenia działania edukacyjne zrealizowane w ramach projektu „Wprowadzanie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście”?	☐ Bardzo dobrze ☐ Dobrze ☐ Przeciętnie ☐ Źle ☐ Bardzo źle	(V3) 1 2 3 4 5
4. Jak Pan(i) ocenia stronę internetową budżetu obywatelskiego wykonaną w ramach projektu „Wprowadzanie budżetu partycypacyjnego w gminie wiejskiej i małym mieście”?	☐ Bardzo dobrze ☐ Dobrze ☐ Przeciętnie ☐ Źle ☐ Bardzo źle	(V4) 1 2 3 4 5
5. Jak Pan(i) ocenia konsultacje społeczne, na których wyłaniano pomysły na inwestycje do zrealizowania w ramach budżetu?	☐ Bardzo dobrze ☐ Dobrze ☐ Przeciętnie ☐ Źle ☐ Bardzo źle	(V5) 1 2 3 4 5
6. Jak Pan(i) ocenia przebieg działań związanych z weryfikacją projektów obywatelskich?	☐ Bardzo dobrze ☐ Dobrze ☐ Przeciętnie ☐ Źle ☐ Bardzo źle	(V6) 1 2 3 4 5
7. Jak Pan(i) ocenia przebieg działań związanych z głosowaniem propozycji do budżetu obywatelskiego?	☐ Bardzo dobrze ☐ Dobrze ☐ Przeciętnie ☐ Źle ☐ Bardzo źle	(V7) 1 2 3 4 5
8. Czy takie ciało jak Komitet ds. monitorowania realizacji budżetu powinno działać przy realizacji budżetów w następnych latach?	☐ Tak ☐ Nie ☐ Nie mam zdania	(V8) 1 2 3
9. Co należałoby, zdaniem Pana(i) poprawić / zmienić odnośnie wprowadzania budżetu w następnych latach?	(V9)	
.....		